

c. *Pojawiać się na świecie lub na jakimś terenie* (2) : iáko fłoro stáło się ták znacznie wielu odstąpienie/ od oney Apostólfkiej Chrištułowej náuki [...]/ tedy się też zaráz y Antychriřt począł pokázowác *CzechEp* 357.

Zwrot: »jawnie się pokazywać [gdzie]« (1): o fprawách P. Chriftofowych w Iudskiej ziemi przed ktoremi iuż fię był począł iawnie pokázować w Gálileiey. *WujNT* 319 *marg*.

d. Przybywać dokądś; przen (4) :

Zwrot: »[za kim] przed oblicznością bożą (a. Boga) się pokazywać« = *wstawiać się* (4): *CzechRozm* 35v, 95, 193v; kiedy iuż ten Pośrzednik náfz wzięt iefł do niebá [...] y za námi fię przed oblicznością Bogá oycá fwego pokázuie. *CzechEp* 187.

e. Ukazywać się drukiem (1) :

Zwrot: »światu się pokazywać« (1): pewienem tego/ że y tey wiazáney [!] Polfzczyzny moiey/ tey ná imię ktora *sub ipfomet illuftri titulo et patrocinio* W. M. światu fię pokázuie/ oczymá przenieść nie będziefz raczył *RybGęśli* A3.

2. Dziać się, zdarzać się (18) : iefliby fię wielki pożytek pokázował/ zá zdárzeniem/ á fzkodá máluczka zá niezdárzeniem *Górndworz* L4v; *KuczbKat* 325 *marg*; *CzechRozm* 239v; gdyż z fzczeréy krwie/ á z zbytku té zwiérzchowné rzeczy/ áni trwálé fluxy fye niepokázuią/ iedno gorączká á ciálá nápełnienié *Oczko* 33v; *NiemObr* 4; miałby tákowy wietfzą przyczynę gorfzyć fię z ták wielkich innych bez miáry zbytkow/ [...] ktore fię w Polfzcze ná káfdy dzień nowe pokázuią *WysKaz* 44; *SarnStat* 1201; Częgo Boże day fię iuż wielkie początki nie pokázowały. *PowodPr* 54.

pokazywać się nad kim (3): A miłofierdzie twoie wiekuiście pokázuie fię nád temi/ ktorzy fię ciebie boią *LatHar* 563; *WysKaz* 7. *Cf* »znacznie się pokazywać«.

pokazywać się jak (1): Pierwa czwierz mierno dżdżowa. Od pełniey trochę iaño/ wfzakże z przechodzącemi chmurami/ [...] Takież fię przez oftytnią [!] czwierz pokazywać będzie *LudWieś* B2.

Frazy: »cud(a) się pokazuje(-ą)« (2): *SkarŻyw* 520; W piąty [wiek] wiele piífe ś. Auguftyn/ iákie fię iego czáfow cudá pokázowały. *SkarKaz* 419a.

»[komu] pokazują się przykłady« (1): iákóz po wielu mieyfćách opłákáné y mizerné ludziom pokázuią fię przykłady [*exempla ... exhibent JanStat* 842] *SarnStat* 1067.

»skutki [czego] się pokazuja« (2): przeto iż fię teraz nie tákie fkutki krolefstwá iego pokázuią/ iákie fię ná onych początkách/ [...] pokázowały *CzechRozm* 183.

»[czego] pokazuja się znaki« (1): A ktemu im [*potomstwu*] przy plugu/ domá rofc nie dáli. Ze ie trudno będzeye zwáf/ Sláfkiemi fedłaki/ Bo fię tego niemále/ pokázuią znáki. *RejZwierz* 63v.

Zwrot: »[nad kim] znacznie się pokazywać« (1): Bo gdyby [*Chrystus*] był przedtym Bogiem/ tedyby mu nie tylko nie potrzebá było poczynác fię z ducha ś. ale go też áni pomázywać duchem/ áni od vmárłych wzbudzáć: [...] Co wizytko iż fię nád nim znácznie pokázowało/ tedy [...] *CzechEp* 314.

3. Okazywać się, stawać się wiadomym, dawać się stwierdzić, być poznawanym w wyniku wnioskowania, oceny; praeferre se *PolAnt*; *apparere, argumento esse, cerni, cognosci, demonstrari, erumpere, praestare se, proferre se, significari, testari* *Modrz*; *conspici JanStat*; *consistere, dare specimen, gerere se, ostendere se, probare se, stare Cn* (378) :

a. Z podmiotem nieosobowym lub bezpodmiotowo: wychodzić na jaw, dostawać się do wiadomości, pozwalac się domyslać, że...; niekiedy w funkcji zbliżonej do ‘być’ (336) :

αα. W zdaniach z podmiotem (51) : áczci Złotá/ y pieniędzy więcey fię teraz w Polfzce niżli zá ftáfrych náfzych pokázuie *WujJud* a4v; *RejPosWstaw* [143²]v; *SkarJedn* 34; iefliże ieden cierpiál/ [...]

á drugi zořtał bez ćierpienia: [...] tedyć fię tym řpořobem dwa pokázuią á nie ieden. *CzechEp* 245, 214; *NiemObr* 99; *ActReg* 21; Abowiem ták wiele Kořćiołow ieřt/ [...] gdzie fię pámiątká řzczodrobliwořći iego znáćna pokázuię. *WysKaz* 42; wolné zázwdy [*grunty szlacheckie*] ze wřzemi pożytkámi/ któreby fię kolwiek ná ich grunćiech pokázowály. *SarnStat* 339; *PowodPr* 44; *SkarKaz* 157a.

pokazować się jaki (4): Przeto ten Mieřiacz czały będzie fię pokazował iařny *LudWieř* B3; *CzechRozm* 25; przeto y řwiěřby álbo zalkórné rzeczy/ thym řye niebeřpiecznieyřzé w niem pokázuią. *Oczko* 34; *CzechEp* 154.

pokazować się z kogo, z czego [= na podstawie (czyich) tekstów] (9): *KuczbKat* 295; tedy tego wiedz tę być przyczynę/ która fię z niektórych řtárych Piářzow pokázuię *CzechRozm* 39, 152, 196v; *Skarřyw* 119; gdy fię pokázować będzie z lámychże piřm ř. y řkád inád zacnořć/ powagá/ y pewnořć [...] řłowá Bořego *CzechEp* 108; *WysKaz* 33; *SkarKaz* 118b; Y potym w tákiey czći v [...] Chřeřćijáńřkich Ceřářzow biřkupi byli/ iáka fię z powieřći iednego piářzá kořćielnego pokázuię. *SkarKazSej* 680a.

pokazować się z czego [= na podstawie faktów] (1): *SarnStat* 1011 cf *Szereg*.

pokazować się przez co (1): ták to przeřřzał Pan Bog/ áby przez tákowe niezgody y řprzećiwieńřtwa/ tym więcey prawdá fię pokázowála *WujJudConf* 129v.

pokazować się czym [= przez co] (2): *CzechRozm* 93v; Aby řywot Chryřćuřow w nas fię pokázował/ cnot řwiętych iego nářłádowniem. *SkarKaz* 84b.

pokazować się z czym [= jakim] (1): [...] wwařáiac wřzytkié wywody ich/ któreby fię z Práwem/ Wolnořćiami pořpolitými/ y z więřřzym pożytkiem Rzeczypořpolitéy pokázowály *SarnStat* 46.

pokazować się w czym [= przez co] (2): *SarnStat* 68; Trzecia nieřpráwiedliwořć Confederáćiey w tym fię pokázuię. *PowodPr* 44.

pokazować się gdzie [= w teřćie] (9): *BibRadz* I 6c marg; A Ewáńielium Chriřćuřowe ieřt tákie/ w ktorym fię řpráwiedliwořć Bořa pokázuię *CzechRozm* 94v, 25, 62v, 133v, 136v; Przeto teř pokázuię fię w nich [*spisach*] niektórych praw niezgodá *ModrzBaz* 98; *CzechEp* 176; *WysKaz* 35.

pokazować się skąd (5): *CzechEp* 108, 218; *WujNT* 306; Ieřt tedy [...] dořyć piřmá řkád fię Čyřćieć pokázuię *WysKaz* 39; *PowodPr* 46.

pokazować się jak (1): Ale iř [*fundament antychryřtowski*] ieřt nie iednořtáyny [...]: przetoř fię ták pomieřřanie iáko ieřt pomieřřány pokázować teř muři. *CzechEp* 224.

cum inf „być” jakim (2): *CIEplice* [...] pływác ćieplými řye być pokázuią *Oczko* 1; *CzechEp* 275.

Ze zdaniem podmiotowym (1): Pokázuię fię teř z tey Ewáńgeliey nieřmiertelnořć duřř ludzkich powyřřćiu z ćiałá/ iř řą/ řyia/ trwáia/ á nie vmieřáia *SkarKaz* 118b.

Fraza: »rzecz się przeciwna pokazuje« (4): *CzechRozm* 62v; *CzechEp* 158; iř to nigdy nie było áni ieřt. Owřzem fię rzecz temu przeciwna pokázuię. *CzechEpPorz* *4v; *NiemObr* 41.

Zwroty: »dostatecznie się pokazować« (1): wřzákře z tego co ieřt z Syřiřkiego y Greckiego ięřyká przeřořono: dořyć fię dořtátećnie pokázuię/ řtárowiećnořć Apořtolřka y powřřećnořć náuki kořćiołá Rzymřkie⁸⁰ *Skarřyw* 119.

»jařnie się pokazować« (3): *Skarředn* 80; A przeto ieřřiř w řtárym zakonie [...] ták fię iářnie Čyřćieć pokázuię/ coř pod zakonem łářki? *WysKaz* 35, 33.

»znacznie się pokazywać« (1): znaczyć się rzecz tą pokazuje/ gdy w to z infzey ftrony weyrzimy *CzechEp* 372.

Szereg: »pokazywać się albo znaczyć« (1): żeby y znak żaden albo podobieństwá nápotym nie było: z którégoby się pokazywało albo znaczyło podnożenie/ albo Inaugurácia iáka Wielkiego Księdża. *SarnStat* 1011.

ββ. W zdaniach bezpodmiotowych lub z formalnym podmiotem „to”, „co” (157) : *KromRozm III* 16v; Bo ten ieden [Bóg] nigdy nie był infzy áni ieft/ iedno Oćiec/ Syn/ y Duch ś. Co się y przy fтворzeniu światá ácz zákrycie pokazywało. *SkarKaz* 274a.

pokazuje się z kogo [= z czyich tekstów, rzadziej czynów], z czego (84): *KromRozm II* r3, v3; *KrowObr* 102; *SarnUzn* G4v; Przełożone Kościełne [!]/ y Páterze/ y Kápłany/ oycámi zowá: iáko się to z Páwła S. pokazuje *KuczbKat* 305, 30, 95, 375; *WujJud* 259; *WujJudConf* 87v, 90, 128; *RejPosRozpr* c2v; y tudzież śmierć brátá fwego iemu opowiedziáá. To się z fłow pokazuje gdy mowy. Pánie byś był thu/ Brat moy niebełby vmárł. *BiałKaz* C3v; gdyż wśyfcy duchowie fprawiedliwi/ [...] fá fynmi Bożymi/ iáko się to z ksiąg Iobowych pokazuje. *CzechRozm* 46, 14, 54v, 76, 79, 82 (19); *BudNT przedm* b8; *ModrzBaz* 104v; ktorých [żywotów świętych] czytánie y vważánie iáká ma do pobożnego życia pomoc/ z przodkow sie náfzych y zdoznánie pokazuje *SkarŻyw* A2, 319, 468, 527, 536; *CzechEp* 25, 111, 270, 280, 305, 353; *NiemObr* 55, 56, 60, 61, 71 (13); *ReszPrz* 81; *WerGość* 257; HEbreowie bylic nie wśyfcy Żydowie/ ále tylko oni/ ktorzy rodem byli z Iudfkiey ziemie/ [...] Iáko się z Dzieiow Apoftolfkich pokazuje. *WujNT* 751, 11, 22, 187, 271, 278 (17); *WysKaz* 28; *SarnStat* 193; *SkarKaz* 514b, 606a; *SkarKazSej* 677a, 689a.

pokazuje się komu (1): ci ktorzy w nim [małżeństwie] mieszkáią/ fá ludzie święci/ czyści/ Bogu mili/ [...] co się nam pokazuje w wielu przykładziech *WerKaz* 283.

pokazuje się czym [= przez co] (2): Tym wśyftkim pímm iáśnie się to pokazuje/ że thylko czterzy Ewángelie máią być przyięte *Leop* *2v; *ModrzBaz* 76v.

pokazuje się w czym [= przez co] (3): Potym Stołę z rámiot przenofząc/ krzyżem iá ná pierśiách fkláda: w czym się ono pokazuje/ iż Kápłán przyobleczon bywa mocą z wyfokości *KuczbKat* 245; Ktemu wśytko nabożeńftwo Moyżefzowfkie/ pod zaftoną [...] podáne było/ co się pokazywało/ w oney zaftonie/ ktorą Moyżefz kładł ná twarz fwoię *NiemObr* 83; *WerKaz* 283.

pokazuje się gdzie [= w tekście] (2): oštátnie obiáwienie [...]/ ktore zowá Apocalypfis/ [...] weźmiemy: Gdzie się też to záraz pokazuje/ że to fłowo obiáwienie [...] nie ieft ifcie nowe w pímmie *SarnUzn* G4; *BudNT przedm* b5v.

pokazuje się skąd (51): *GrzegRóżn* E4, G4, M3; *OrzQuin* Pv; *SarnUzn* B5v, G4; *KuczbKat* 250; *WujJud* 155v; *WujJudConf* 43, 150v, 155; A poftánia bárzo częfta wzminká ieft v Prorokow/ y w ftárey hiftoriey: fkađ się pokazuje/ że Pan tho názwifko s támthąd wzyác raczył. *RejPosRozpr* c2; *RejPosWstaw* 41v; *CzechRozm* 14, 14v, 41v, 48v, 58v (13); *ModrzBaz* 5, 48; *SkarJedn* 178, 251; *StryjKron* 487; *CzechEp* 28, 239, 258; iż nie tylko Greckie/ zbory/ ále y Azyátyckie/ [...] nigdy żadney zwierzchności/ y eminencyey Papiefskiej/ nád fobą nie wyznawáły. Co się y ftąd pokazuje/ iż w wielkiej części/ wyznánie y nabożeńftwá/ od rzymfkie⁸⁰ różni fą. *NiemObr* 59, 42, 125, 127,

136, 148 [2 r.], 149; *WerGość* 254; *WujNT* 556; *WysKaz* 4, 9; *SarnStat* *7, 296, 792; *PowodPr* 81; *KlonWor* 65.

*Ze zdaniem podmiotowym [w tym z zapowiednikiem: to (32), ono (1); iż, że (82), zaimek pytajny (4), iżby, żeby 'że' (2), zaimek względny (1)] (89): KromRozm II r3, v3; Leop *2v; GrzegRóżn B4, E2, G4, M3; OrzQuin Pv; SarnUzn B5v, Cv, G4; Z których mieysc áczkolwiek to cośmy iuż powiedzieli iáwnie fie pokázuie/ wśákże [...] KuczbKat 375, 20, 30, 110, 175, 245, 250; że o Ciálá Páńłkiego prawdziwym pożywaniu mowi/ z tego fie pokázuie co potym przydawa/ że kto niegodnie przyjmuie/ słtawa fie winien Ciálá Páńłkiego. WujJud 259, 155v; WujJudConf 43, 87v, 90, 128, 150v, 155; RejPosRozpr c2, c3; RejPosWstaw 41v, [41³]v; BudNT przedm b5v; A czemuż fie ták z słow Ewánieliey [...] to pokázuie/ iżby tá obietnicá wśyftkim flúżyć miálá CzechRozm 190v, 14v, 48v, 54v, 58v, 82 (19); ModrzBaz 5, 48, 76v; SkarJedn 178, 251; Żywot iego/ iáko ná Kápłáńłkim łtanie był świętobliwy/ [...] z wiela fię rzeczy cudownych pokázowało. SkarŻyw 527, A2, 408; StryjKron 487; Skąd fię pokázuie iż nienawiść iełt wśzego złego źródłem. CzechEp 258, 280, 330; NiemObr 42, 60, 61, 125 [2 r.], 126 (12); WerGość 254; PaprUp Lv; WujNT 288, 748, 835; WysKaz 4, 9; SarnStat *7, 296, 792, 1121; SkarKaz 606a; SkarKazSej 677a, 689a; KlonWor 65.*

W charakterystycznych połączeniach: pokazać się z Dziejow (Spraw) Apostolskich (4), z Ewanjelijej, z historyjej (2), z historykow, z kazań, z ksiąg (3), z Listu do Tessalonicensow, z [których] miejsc ([którego] miejsca) (11), z mowy [czyjej], z okoliczności, z pisania [czyjego] (pism [czyich]) (2), z Pisma (Świętego) (2), z postępku [czyjego], z prorokow, z przywileju, z psalmu, z (wielu) rzeczy (2), z słow [których, czyich] (słowa [którego]) (27), z świadectw, z tekstu, z wyznania (3).

W charakterystycznej konstrukcji: jako się pokazuje (pokazowało) (26).

Frazy: »samo się pokazuje« (1): Sámo fię tu pokázuie/ że te słowa [...] ktoś wczony á pilny przypifał był na kráiu BudNT przedm b5v.

»dostatecznie się pokazuje« (1): Stąd fię dołtátecznie pokázuie/ iż Páweł ś. nie znał żadney eminencyey Piotrowey NiemObr 42.

*»pokazuje się dowodnie« (1): pokázuie fie ztąd dowodnie y iáwnie, że ode ftá lat [...] ná Séymiech tego fie vpomináli SarnStat *7.*

*»jaśnie, jawnie się pokazuje« [szyk zmienny] (27:10): KromRozm II v3; KrowObr 102; Leop *2v; GrzegRóżn E2; S kąd tedy to fye iáwnie pokázuie/ iż Mołkwá/ Wołóży/ Litwá/ ták od Polłki różné Páńłtwá fą/ iáko iełt różna niewola od fwobody. OrzQuin Pv; KuczbKat 30,250, 375; WujJudConf 87v, 128,150v, 155; RejPosRozpr c2v, c3; RejPosWstaw 41v, [41³]v; CzechRozm 165v, 182v, 189, 267; tedy fię iuż to iáśnie iáko fłóńce pokázuie/ iż Papież nie iełt [...] namiełtnikiem Chriłtułowym CzechEp 330, 28; WerGość 254, 258; WujNT 11, 288, 297, 419, 687 (8); WysKaz 4, 9, 28; Iákóž fie to z Przywileiu iáwnie pokázuie SarnStat 193, *7.*

»znacznie się pokazuje« (5): gdyłz kto czyta Ozealzá Proroká/ znácznie fie pokázuie iż to Prorok mowił o onym/ ludu Izráelłskiego z Egiptu wyprowadzeniu. CzechRozm 143v; BudNT przedm b8; CzechEp 239, 353; NiemObr 71.

α. Zapowiadać się [cum inf „być” jaki] (1) : Ale zima przyłzła/ pokázuie fie być barzo łniežna. LudWiś B.

β. *Być omawianym, przedstawianym słownie, podawanym do wiadomości, wskazywanym, wymienianym* (39) :

αα. *W zdaniach z podmiotem* (19) : Ktore obłędliwości X.K. pokázowác fię będą. *CzechEp* 9 marg, 273, 367.

pokazować się z kogo, z czego [= na podstawie (czyich) tekstów], *z czego* (4): Gdyż moy vmyłł/ pewnie wiedz/ żeć ieft na tym włytek/ Aby y chwałá Boża y ludzki pożytek/ Závždy fię z meý ácz z máley praceý pokázowál *HistLan* F5v; Ktora rzecz y łłowá/ namnief fię nie zgodzą z rzeczą tą/ ktora fię dopiero z patrefow pokázowálá onych łtárych *CzechEp* 199; Tu mamy Sákráment ofáttecznego pomázánia/ od Páná Chriřtuřá vřtáwiony/ od ř. Iákubá zálecony [...]. Ktory ma w łobie to włytko/ co náleży do práwego Sákrámentu. [...] Vřtáwę Páńřká/ ktora fię z ták łtáteczney obietnice Apořtolřkief pokázuie. *WujNT* 796; *SarnStat* 1197.

pokazować się ab aliqua re [= na podstawie faktów] (1): Dowody ktore fię pokázuią *a proprietatibus specificis*. *SarnUzn* E6v marg.

pokazować się przez co komu (1): Bo y w tym terazniefzyym piřániu moim [...] niecoć fię infzego zámyka: tylko to áby fię przez nie záwiedzenie y obłádenie od drogi zbáwienney [...] ludźiom nie czuiącym fię w tym/ pokázowáło. *CzechEp* 72.

pokazować się gdzie [= w tekście] (10): *OrzRozm* A, Dv; W tym piřániu Pokázuie fię wedle prawdziwego od Bogá podánego piřmá fundáment wiáry Apořtolřkief *GrzegRóżn* A2v; *WujJud kt*, 1; *CzechRozm* 109v; Tu fię telz w teý pieřni pokázuie/ przyczyná przyřřcia Chryřtuřowego *SkarŻyw* 358, 358; *CzechEp* 10; *WujNT* 391.

ββ. *W zdaniach bezpodmiotowych lub z formalnym podmiotem „to”, „co”* (20) : A im dálzy ktory ięzyk od Łácińřkiefgo iáko źrzodłá řwégo, od któřégo pořzedł, tym y grubřzy y różniefzy od niego byđź muři: záczym y podpory różniefzye y grubřze. Co fię ták pokázuie. *JanNKar* C3v.

pokazuje się z kogo, z czego [= na podstawie (czyich) tekstów] (11): *SarnUzn* D8; *KuczbKat* 215; Táke wierzył y wczył Piotr Alexándriyřki Biřkup/ [...] iáko fię to pokázuie z Kroniki Kořćielney. *WujJud* 24, 184; *SkarJedn* 175, 211; *NiemObr* 41, 58, 64; *ReszPrz* 30; *SarnStat* 1001.

pokazuje się czym [= przez co] (2): Co fię przykłády Abimelechá/ y przijaćioł Iobowych z piřmá pokázuie *WujJud* 184; *BiałKaz* A4v.

pokazuje się gdzie [= w tekście] (4): Trzecie kazánie/ gdzie řye toż pokázuie s piřm řwiętych y z řiřtoriy *SarnUzn* D8; *KuczbKat* 240; *BudBib* I 132a marg; *CzechRozm* 168.

Ze zdaniem podmiotowym [w tym z zapowiednikiem: to (6); *iż* (5), *zaimek pytajny* (3), *zaimek względný* (2), *aby ‘że’* (1)] (11): Pokázuie fię to/ iáko chytremi á zdrádliwemi fortelmi řzátan chce ten fundáment zágláđzić *GrzegRóżn* A2v, A2v, A[3]; *KuczbKat* 215, 240; *CzechRozm* 168; Oto fię z tego łtárego Greczyná [...] pokázuie/ iřz kořćioł włyćiek/ y řwięći káplani kořćiołá Bożego/ w przářnym chlebie [...] ćiáło Boże pořwiáćali. *SkarŻyw* 456; Nigdy fię to z piřmá řwiętego nie pokázuie/ [...] áby Piotr Apořtoły w wrzędźie ich potwierdzał *NiemObr* 41, 58, 64; *ReszPrz* 30.

Zwrot: »jawnie, jáśnie się pokazuje« [szyk zmienny] (2:1): *GrzegRóżn* A2v; *KuczbKat* 215; Iehudá tu znáczy włytko pokolenie Iehudy/ [...] co fię niżej iáwnie pokázuie *BudBib* I 132a marg.

γ. *Sprawdzać się, potwierdzać się, realizować się* [w tym: w kim, w czym (19)] (21) : *CzechRozm* 107; *ModrzBaz* 18; *SkarŻyw* 567; Bo się to też wedle ducha pełnić musi nád Antychrystem/ co on czynił Celárzom/ y co one dzieięć rogow nád Ítolicą Rzymłką/ iákož się to iuž pokázuie. *CzechEp* 379, 92, 298, 381 [2 r.]; Ale w thym znáczniey Pápieżowie obraz pirwłzey bełtyey wyłtáwiáią/ gdy oboię zwierzchność/ y duchowną/ y świecką łobie przywłáfczćáią/ co się przed tym/ w onych Celárzách Pogánłkich pokázowáło *NiemObr* 159; Ktore wyroki Bołkie [...] nawłáfniey pokázuią się/ w tym óftátnich wiekow prześladowániu okrucieńłtwá Tureckiego *PowodPr* 9.

pokazować się z czego (1): ktore [prawo] thego chce áby zwierzchność rodzicow nád łwemi dziećmi pokázowáła się nye z okrucyeńłtwá/ ále z bogoboyney miłości. *GliczKsiąż* G2v.

Zwroty: »pod figurą się pokazować« (1): wiele iest piłmá ś. ktore się wedle litery y ciáłá/ wprzod w Dawidzie łámył/ iáko pod figurą/ ábo wizerunkiem pokázowáło *CzechRozm* 105.

»oczywiście się pokazować« (1): izali się tho nie dołyc znácznie/ y oczywiście w Krolełtwie Antychryłtowym pokázuie? *NiemObr* 170.

»na oko się pokazować« (1): iz tego potrzebá ludziom: [...] dla zołtáwienia przykłádu ćierpliwołci/ [...] coć się ná oko w Iozephie Pátryárłze/ y S. łobie pokázuie *LatHar* 577.

»w rzeczy [= w rzeczywistołci] się pokazować« (1): ani te⁸⁰ coby to był zá tytuł Pápiełki *Seruus Jeruorum Dei*, łlugá łlug Bołzych wvázáli/ áni o tym coby się też przeciłv te^{mv} tytułowi łkutkiem w rzeczy pokázowáło pomyłłáli. *CzechEp* 333.

»skutkiem, skutecznie się pokazować; skutek się pokazował« = *operari Vulg* [szyk zmienny] (4;1; 1): Gdyž vrzędu iego [ofiarnictwa] łkutek nieiáki/ pokázowál się w ofiárach onych ktore łpráwowáli oni náłzy napierwłży przodkowie. *CzechRozm* 35v; czáłu pewnego tę moc y zwierzchność/ y pomázanie/ y żywot/ od Bogá wzięł: y czáłu pewnego się to w nim pokázowác łkutkiem [...] poczęło *CzechEp* 217; Włzákžę też potym y dla tego: że się to y wedle litery ćielełnie y skutecznie w Antychryłtowskiej stolice pánách y łpráwcách pokázowác miáło. *CzechEp* 417, 333; *NiemObr* 89; *WujNT Eph* 3/20.

»znacznie się pokazować« (2): połtánowali to byli/ áby y obce narody tym ięzykiem v łádu rzeczy łwe odpráwowáli/ thož się w Pápiełtwie znácznie pokázuie/ gdy nie thylko ięzykiem Łáćinłkim nabożeńłtwo włzelákie [...] odpráwuia/ ále też y v łádu bez nie⁸⁰ nic nie vmieia. *NiemObr* 160, 170.

δ. *Z podmiotem oznaczającym cechy i uczucia: uzewnętrzniać się, przejawiać się w działaniu, postępowaniu; uwidaczniać się przez swoje skutki* (67) : ták iže się tu pokázuie iáwna excecátia tych nędzników. *SarnUzn* Ev; *CzechRozm* *4, 182; *ModrzBaz* 99; Lecž ielzcžę wietłza niebácznołć tych się pokázuie/ ktorzy mowią: iz wiecey Zborow y Synodow być/ iedno łiedł nie može. *SkarJedn* 298; *SkarŻyw* 277; A nie tylko około tákowych dziełeczek chowánia pilnołć się tákowa/ y chrzełćijánłka miłołć pokázuie *ReszHoz* 129; *WujNT* 201; Lecž co się tknie obowiałku karánia/ tu się coł náyduie/ gđże się łpráwiedliwołć Bołka piéknie pokázuie. *WysKaz* 23, 21; gdy žyczliwołć páná zwierzchniego przeciłwko poddánym łwym ták się pokázuie [*sic commodari exhiberique conspicitur JanStat* 23]: iáko ich potrzebá y pocżciwołć [...] przynołżá. *SarnStat* 908; *SkarKazSej* 687b.

pokazować się u kogo (2): *SarnStat* 478; Nie pokázuie się miłołć ku P. Bogu wietłza v ludzi/ iedno gdy zdrowia y máiętnołci łwey ná czełć iego nie žáłuią. *SkarKaz* 456b.

pokazować się z czego [= *przez co*] (4): *BiałKaz* Fv; *ModrzBaz* 55v; á niemniey ztego fię pokázuie Papiefka moc/ ifz iedne rzeczy potwierdzá/ á ná drugie niezezwała *SkarŻyw* 321, 557.

pokazować się z kogo (1): Ale gdy fię świętobliwość pokázuie złudzi łpółpolitych: dopiero wymowki niemamy. *SkarŻyw* A5v.

pokazować się komu (2): *BiałKaz* Fv; Nie iżby łam brał w mądrości iákie pomnożenie [...] ále iż fię mądrość iego ludziom po lekku pokázowálá. *WujNT* 201.

pokazować się przez co (4): *KuczbKat* 280; *WujJud* 232v; Tedy przez ty iego wczynności [...] pokázuie się tá prawdziwa wiárá iego *BiałKaz* G2v, G.

pokazować się czym [= *przez co*] (4): *KuczbKat* 110, 240; *SkarŻyw* 143; Záchowánim Páńfkiego przykazánia pokázuie fię prawdziwa znáiomosć y miłosć Boża. *WujNT* 1.*Ioann* 2 arg.

pokazować się na czym (2): iáko niewola myśl w człowieku tłumi/ niłczy/ gási/ co fye téz y ná twarzy ludzkiéy pokázowác muśi *OrzQuin* R4v; *SkarŻyw* 601.

pokazować się w kim (16), *w czym* (1): że fię coś w nim więtfzego á zacnieyfzego/ nád ine dzyathki/ pokázowáló *RejPosWstaw* 41v; *CzechRozm* 111, 182, 190v, 215; A w wřzytkich iednáka ćierpliwość y duřne fię wefele pokázowáló *SkarŻyw* 441, 458, 478; *CzechEp* 129, 202, 217; Nie pokázowálá fię w Pietrze Papiefká hárdosć/ y nádętosć *NiemObr* 41; Takie fię nieftátek/ w tych wymyřlech ludzkich pokázuie *NiemObr* 139, 89, 101; *LatHar* 422; *WujNT* 716.

pokazować się w czym [= *przez co*] (11): *CzechRozm* 17, 38v; á moc Duchá Bożego włábości fię ćieleřney pokázuie y kończy *SkarŻyw* 196, 408, 601; *CzechEp* 142, 217, 383; *NiemObr* 49; (*nagł*) O nędzy ludzkiey rozlicřney. (–) Tá fię pokázuie: Napierwey w weřćiu nářzym ná ten świat. *LatHar* 667; *WujNT* 372.

pokazować się skąd (9): iefzcze fie/ y łtąd ich opácřny rozum/ y omamienie pokázuie: gdy fie do tego przykazánia ná kámiennych tablicach łpiřanego kthorego iuř nie mář przywięzuią *CzechRozm* 101, 82v, 111, 136, 140v, 267v; *ModrzBaz* 15; pochwaliwřzy iednę rzecz/ potym přęćiuchno/ kwoli drugiemu Cefářzowi/ zgánili/ y potępili: łkąd fię ich lekkomyřłność pokázowálá. *NiemObr* 140, 62.

cum inf „być” (2): że Krzeřł znákiem iest/ ktorým się niebieřka łářká w nas być właná [!] pokázuie *KuczbKat* 110; *ModrzBaz* 15.

Ze zdaniem podmiotowym [*że* (1), *zaimek pytajny* (1)] (2): iżby fię to pokázowáló że on to czyni/ częřcią dla ćřci řwey/ częřcią z miłosći Rzeczyřpółpolitey *ModrzBaz* 15; *SarnStat* 478.

W charakterystycznych połączeniach: pokazuje się bład, błogosławieństwo, cierpliwość, dobra wola, doskonałość, dowcip, dzielność, ekscelacyja, głupstwo (2), *hardość, lekkomyślność, łaskawość, mądrość* (2), *miłosierdzie* (2), *miłosć* (6), *moc* (8), *nadętość, niebaczość, niedostatek rady, nieprawość, nierozmyřłność, niestatek, niewstyřliwość* (2), *niezbořność, niezgoda, omamienie, opacřny rozum, opatrzość, pokora, prawda, prostota, rozum, słabość, sprawiedliwość, stateczność, surowość żywota, ślepotá* [= *zasłepienie*] (2), *śmiałość, świętobliwość, wada, wesele, wiara* (3), *zacność, zbořność, znajomość, życzliwość*.

Zwroty: »pokazować się na jařnią« (1): Lecř iefli fię ich nieřzczęřcie imie/ tedy dopiřo wřzytkie wády ich pokázuią fię ná iářnią [*proferunt sese et erumpunt*] *ModrzBaz* 40v.

»jawnie się pokazywać« (1): A v tego Zygmunta Trzećiego, iawnie fie to pokazuie, iako W.M. mego M. Pána łobie waży y łzaniuie *SarnStat* 478.

»skutkiem się pokazywać« (1): gdyż się bołtwo oycowe łkutkiem w nim w wczynkach pokázowało *CzechEp* 142.

»znacznie się pokazywać« (1): *CzechEp* 217; wltawiczna pokorá/ y łurowość żywotá w niey znácznie się pokázowała *LatHar* 422; *WujNT* 716.

b. Z podmiotem osobowym: dawać podstawy do stwierdzenia czegoś o sobie, dawać poznać swoje cechy, dawać się poznać jako ktoś, jakiś (4) :

pokazywać się kto, jaki (2): Niewierność Heretykow/ ktorzy [...] sławy świętym zayrzá/ y nieprzyiáciele fie ich pokázuiąc/ [...] iney wiáry niłzli oni byli/ być fie náyduią. *SkarŻyw* 567, 114.

pokazywać się komu jakim (1): a gdi Krol wtei mierze vpornem fie im pokazował/ gromili go zaras łtego *PaprUp* C3v.

pokazywać się czym [= przez co] (3): *SkarŻyw* 111; Lecz prawdziwie náuká Luterłká/ Kálwińłka y Nowokrzczęńłka/ tymiż dowodámi pokázuiie fie być haeretycká *WujNT* 509, 804.

pokazywać się kim, jakim (23): poniewálz iż niepołpolitym człowiekyem zázwdy łye pokazował. *GliczKsiąż* B6v; *MycPrz* II A4v; *CzechRozm* 82v; *ModrzBaz* 23; Bo książę Węgierłkie Geyłłá y z żoną przychylnjm fie wierze S. pokazował *SkarŻyw* 354, 114 [2 r.], 290, 346; włzyłcy głółem wielkim wołáią. [...] Zetrzy Pánie moc nieprzyiációł kościołá twoiego. Antychriłtyány łiey w tym pokázuiąc: Bo co Chriłtus kazał fie zá nimi modlić/ to oni przeciwo nim. *CzechEp* 44, 47; *Phil* M2v, S4; *WujNT* 804; *SarnStat* 1139, 1279; *SkarKaz* 42b, 43b, 122b, 279b; A ty iednák niewdzięcznym ták fie pokázuielz/ Ze z moich powolności vmyłłnie żártuielz. *PudłDydo* B. Cf *pokazywać się komu jakim; w kim jakim*.

pokazywać się w kim jakim (1): że ie [świętych] łam Pan Bog czći y w nich fie wielebnym pokázuiie *WujNT* 714.

pokazywać się w czym [= przez co] (3): *MycPrz* II A4v; gdyż wtym się pokázuiie [śmierć] byđz złam [lege: złá]/ że się iey włzyłcy łtrácháią. *BiałKaz* B; *CzechEp* 44.

pokazywać się jak (1): łłz dziś tákimi zołtáli ná łercu iáko fie pokázuią ná wierzchu: to ielł ciemnymi/ zágálzonemi/ y zmiłłości ku Bogu y bliżniemu obłupieni. *SkarŻyw* 114.

cum inf „być” [w tym: jakim (9), kim (5)] (14): *GrzegRóżn* E3v; *GórńDworz* I8v; *BiałKaz* B; *BudNT* przedm c2; nie raz/ ale częłto wielkim fie obrońcá wiáry być pokázował. *SkarŻyw* 328, 111, 478; Przetoż fie tym być pokázuiel/ iż fie w łłowie Bożym nie kocha *CzechEp* 343, 330, 344; *NiemObr* 158; Pokázuiie fie [Jezus] być Bogu Oycu rownym *WujNT* 132, 509; *SkarKazSej* 702a.

Zwrot: »jałnie się pokazywać« (1): [doktorowie wyłładajá] przeciw Kálwiniłtom/ niewierzącym tego ártykułú wiáry [...]. Czym fie niewiernikámi iáłnie pokázuią. *WujNT* 804.

a. *Popisywać się, udawać* (4) :

pokazywać się za jakiego (1): bo gdy będzie wchodźić/ tedy fie zá inłzá pokázować będzie. *BudBib* 3.Reg 14/5.

pokazywać się kim (1): bedac łkałcami pokazowali fie mielőłniki R:P: *PaprUp* H4v.

pokazować się przed kim, ze zdaniem orzecznikowym (1): pokázuią fie przed ludem Bożym iákoby też słucháli słowá Bożego *RejPosRozpr* c4.

pokazować się z kim (1): Niech Maro woyny piśze y śprawy Troiáńskie/ [...] Z Vlifefem iáko chce niech fię pokázuie. *SapEpit* A3.

Synonimy: **1.** objawiać się, występować; **2.** uczynić się, dźiać się, stawać się, zdarzać się; **3.b.a.** popisować się.

Formacje współrdzenne cf KAZAĆ.

Cf **POKAZOWANIE SIĘ, POKAZUJĄCY SIĘ**

KW